

Bureau Meerstad
T.a.v. dhr. H. Groot
Zijkade 2
9613 CV Meerstad

DATUM: 18 april 2024
ONS KENMERK: 24-0160
AUTEUR: Wijnanda Hulsegge
PROJECTLEIDER: Jan Erik van der Heide
STATUS: Definitief
CONTROLE: Jan Erik van der Heide

Notitie quickscan Omgevingswet en nader onderzoek Broeklanden Zuidwest Meerstad

1 Inleiding

Bureau Meerstad werkt aan een omvangrijk woongebied gecombineerd met water en natuur, ten oosten van de stad Groningen. Een onderdeel hiervan is het gebied Broeklanden Zuidwest. Dit gebied wordt net als overige gebieden van Meerstad ingericht voor wonen, water en natuur.

2022

Waardenburg Ecology heeft in 2022 een quickscan Wet natuurbescherming uitgevoerd. Op basis van een oriënterend veldonderzoek (d.d. 9 december 2022) en bronnenonderzoek zijn de effecten van deze ingreep op beschermde soorten en beschermde gebieden beoordeeld. In deze notitie is de informatie uit de quickscan toegespitst op de nieuwe Omgevingswet voor de onderdelen gebiedenbescherming en soortenbescherming. Grenzend aan het plangebied van de quickscan, heeft Altenburg & Wymenga een ecologisch onderzoek uitgevoerd naar meerdere soortgroepen. Deze notitie is een samenvoeging van de bevindingen uit de quickscan en het ecologisch onderzoek. Waardenburg Ecology is alleen verantwoordelijk voor de resultaten van de eigen quickscan en niet voor de resultaten van Altenburg & Wymenga.

2023

In 2023 in het plangebied een nader onderzoek naar poelkikker, heikikker, haas, kleine marterachtigen, waterspitsmuis, vleermuizen (alleen een boomholtencheck) en broedvogels uitgevoerd. De resultaten uit dit nader onderzoek zijn in deze notitie niet meegenomen. Er wordt verwezen naar het nader onderzoeksrapport (Balk 2023).

2 Plangebied

Het plangebied is een onderdeel van Meerstad: een woongebied dat voor een groot deel uit natuur en water bestaat. Het ligt tussen de stad Groningen en het Roegwold, een groot natuurgebied bij Slochteren. Het plangebied heeft een oppervlak van circa 12 ha en ligt ten zuidwesten van de Harksteder Broeklanden (zie figuur 1). Binnen dit gebied liggen enkele gronddepots, bouwwegen, sloten, grasland en braakliggend terrein. Voor dit gebied is een uitwerkingsplan gemaakt (zie Figuur 2) en hiervoor is een ecologische toetsing noodzakelijk.

Figuur 1 Ligging van het gehele plangebied. Bron topografische kaart NDFD.

Figuur 2 Plangebied: het gebied waar Waardenburg Ecology de quickscan heeft uitgevoerd (rood) en het gebied dat Altenburg & Wymenga heeft onderzocht op meerdere soorten (geel).

In onderstaande foto's is een impressie van het plangebied van de quickscan weergegeven.

Figuur 3 Noordelijk deel plangebied. De bosrand ligt buiten het plangebied.

Figuur 4 Middendeel plangebied met gronddepot en sloot van oost naar west.

Figuur 5 *Kolganzen in het plangebied.*

Figuur 6 *Zuidelijk deel plangebied in zuidwestelijke richting.*

3 Voorgenomen ingreep

Het voornemen bestaat uit het vergraven van terrein en het aanleggen van water, schiereilanden en woningen. Kap van bomen is niet nodig. De planning is om de werkzaamheden tussen 2024 en 2029 uit te voeren.

4 Wettelijk kader

De toetsing is uitgevoerd in het kader van de Omgevingswet. Voor de teksten van de Omgevingswet verwijzen we naar: wetten.overheid.nl. In Bijlage I van dit rapport wordt nader ingegaan op het toetsingskader voor een flora- en fauna-activiteit.

Activiteiten die mogelijk gevolgen hebben voor in het wild levende dieren of planten zijn in de Omgevingswet gedefinieerd als flora- en fauna-activiteiten. De Omgevingswet stelt regels over flora- en fauna-activiteiten om soorten te beschermen. Dit betreft zowel (inter)nationaal beschermde soorten als niet beschermde soorten.

In het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) bij de Omgevingswet wordt onderscheid gemaakt in de volgende drie beschermingsregimes:

- § 11.2.2: omgevingsvergunning soorten Vogelrichtlijn (*Vogelrichtlijnsoorten*)
- § 11.2.3: omgevingsvergunning soorten Habitatrichtlijn (*Habitatrichtlijnsoorten*)
- § 11.2.4: omgevingsvergunning andere soorten (*andere soorten*)

Voor elk beschermingsregime zijn de vergunningplichtige gevallen en de vergunningvrije gevallen bepaald. Provincies regelen in een omgevingsverordening of en voor welke flora- en fauna-activiteiten geen vergunningplicht geldt (de vergunningvrije gevallen).

Daarnaast kent de Omgevingswet een *specifieke zorgplicht* voor flora- en fauna-activiteiten. Deze specifieke zorgplicht houdt kort gezegd in dat iedereen die een activiteit uitvoert, nadelige gevolgen voor *planten en dieren* zoveel mogelijk moet voorkomen, beperken of ongedaan moet maken. De specifieke zorgplicht houdt onder andere in dat voorafgaand aan de activiteit nagegaan wordt of er aanwijzingen zijn voor het voorkomen van kwetsbare of bedreigde soorten binnen de invloedssfeer van de activiteit.

Deze soorten betreffen in Nederland van nature voorkomende:

- Vogelrichtlijnsoorten (van Bijlage I Vogelrichtlijn),
- geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten,
- Habitatrichtlijnsoorten (Bijlage II, IV, V Habitatrichtlijn),
- dieren of planten die staan opgenomen op de Rode Lijsten, en nationaal beschermde soorten.

Omdat er geen bomen worden geveld, zijn de regels ten aanzien van houtopstanden niet van toepassing. Houtopstanden blijven daarom verder buiten beschouwing in deze notitie.

5 Methode onderzoek

De quickscan is uitgevoerd op basis van een bronnenonderzoek, een veldbezoek en de huidige ter beschikking staande kennis en inschattingen van deskundigen. Effecten zijn bepaald en beoordeeld op basis van de functie van het plangebied van beschermde soorten en de voorgenomen ingreep.

5.1 Bronnenonderzoek

Voor de ligging van beschermde gebieden is gebruik gemaakt van de Informatiekaart Natuur (IKN) van Bij12. Voor een actueel overzicht van beschermde soorten die in de regio voorkomen is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd op 19 februari 2024. Bij het raadplegen van de NDFF is uitgegaan van een zoekgebied met een straal van ca. 1 km om het plangebied en gegevens tot vijf jaar oud. Daarnaast is, voor zover nodig, gebruikgemaakt van achtergronddocumentatie (zie literatuurlijst).

5.2 Veldbezoek

Quickscan

Het veldbezoek voor de quickscan is uitgevoerd op 9 december 2022. Op dat moment was de Omgevingswet nog niet in werking getreden. Daarom konden soorten die in aanmerking kwamen voor de specifieke zorgplicht nog niet getoetst worden. Met een recente NDFF check (19 februari 2024) is gekeken of soorten naar voren komen die in aanmerking komen voor de specifieke zorgplicht.

Tijdens het veldbezoek is zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde soorten (zicht- en geluidswaarnemingen, sporenonderzoek naar de aanwezigheid van pootafdrukken, nesten, holen, uitwerpselen, haren, etc.). Op basis van terreinkenmerken en expert judgement is beoordeeld of het terrein geschikt is voor de in de regio voorkomende beschermde soorten.

Ecologisch onderzoek

Altenburg & Wymenga heeft een deel van het plangebied op meerdere soortgroepen onderzocht. Voor een nadere beschrijving zie Terpstra 2022. In Harksteder broeklanden zijn de volgende soortgroepen/soorten onderzocht.

- Amfibieën: heikikker en poelkikker
- Vissen: grote modderkruiper (DNA onderzoek)
- Vleermuizen
- Grondgebonden zoogdieren:
 - cameraval, struikrover: kleine marterachtigen
 - muizenonderzoek vallen: waterspitsmuis:
- Vogels: broedvogels en niet broedvogels

6 Toets Gebiedenbescherming

Natura 2000-gebieden en NNN

Beschermde gebieden in het kader van Natura 2000 en het Natuurnetwerk Nederland liggen op enige afstand. Het dichtstbij gelegen Natura 2000 gebied (Zuidlaardermeergebied) ligt op ca. 5,5 kilometer afstand. Op grotere afstand liggen Drentsche Aa gebied (ca. 11 km) en Leekstermeergebied (ca. 12 km). het Drentsche Aa gebied is ook stikstofgevoelig. Het dichtstbij gelegen element van het NNN (Middelberter plas) ligt op ca. 1 km afstand. Gezien deze afstanden zijn (significant) nadelige gevolgen voor Natura 2000-gebieden daarom uitgesloten, met mogelijke uitzondering van gevolgen van stikstof. We adviseren om een AERIUS-berekening uit te voeren om vast te stellen of sprake is van additionele stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Is er sprake van een bijdrage aan de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden dan dient deze beoordeeld te worden in het kader van de Omgevingswet.

7 Toets Soortenbescherming

7.1 Soortgroepen waarvoor het plangebied géén betekenis heeft

Het plangebied bestaat uit gronddepots, braakliggend terrein, grasland en slootjes. Er is vrijwel geen opgaande beplanting aanwezig. Op basis van verspreidingsgegevens (NDFF 2022) en aanwezig biotoop wordt geconcludeerd dat het plangebied geen betekenis heeft voor reptielen.

7.2 Soortgroepen waarvoor het plangebied (mogelijk) betekenis heeft

Voor de soortgroepen planten, ongewervelden, vissen, amfibieën, grondgebonden zoogdieren, vleermuizen en vogels, wordt de (mogelijke) betekenis van het plangebied voor deze soortgroepen in detail beschreven en beoordeeld.

7.2.1 Planten

Op grond van verspreidingsgegevens (NDFF 2024) en het veldonderzoek wordt geconcludeerd dat het plangebied geen betekenis heeft voor beschermde plantensoorten. Uit het plangebied en directe omgeving zijn geen waarnemingen van beschermde plantensoorten bekend. Tijdens het veldbezoek is vastgesteld dat het plangebied ook geen geschikte groeiplaatsen biedt voor beschermde plantensoorten en zijn ook geen beschermde plantensoorten waargenomen. Er is slechts voedselrijk grasland en ruigtevegetatie aanwezig en steile slootkanten met algemene oeversoorten.

7.2.2 Ongewervelden

In het plangebied worden enkele algemene soorten vlinders en libellen verwacht. Op grond van verspreidingsgegevens (NDFF 2024) en het veldonderzoek wordt geconcludeerd dat het plangebied geen betekenis heeft voor beschermde soorten dagvlinders, libellen en andere ongewervelden. Uit het plangebied en de directe omgeving zijn geen waarnemingen van beschermde soorten ongewervelden bekend. Tijdens het veldbezoek is vastgesteld dat het plangebied ook geen geschikt habitat biedt voor beschermde soorten ongewervelden.

7.2.3 Vissen

In de grotere waterlopen en plassen kunnen diverse soorten vissen worden verwacht zoals blankvoorn, kolblei en brasem. Beschermde soorten, zoals de in overige delen van de provincie voorkomende grote modderkruiper, zijn in deze waterlopen niet aangetroffen (NDFF 2024; www.RAVON.nl) en worden op basis van de terreinkenmerken ook niet verwacht.

Uit het DNA-onderzoek van Altenburg & Wymenga op grote modderkruiper, blijkt dat alle watermonsters negatief zijn getest op de aanwezigheid van DNA van de grote modderkruiper. Dit betekent dat binnen het plangebied geen grote modderkruipers aanwezig zijn. Zie voor monsterpunten rapport Terpstra 2022, bijlage 1.

Uit bovenstaande blijkt dat geen beschermde vissoorten in het plangebied aanwezig zijn en daarmee effecten zijn uitgesloten.

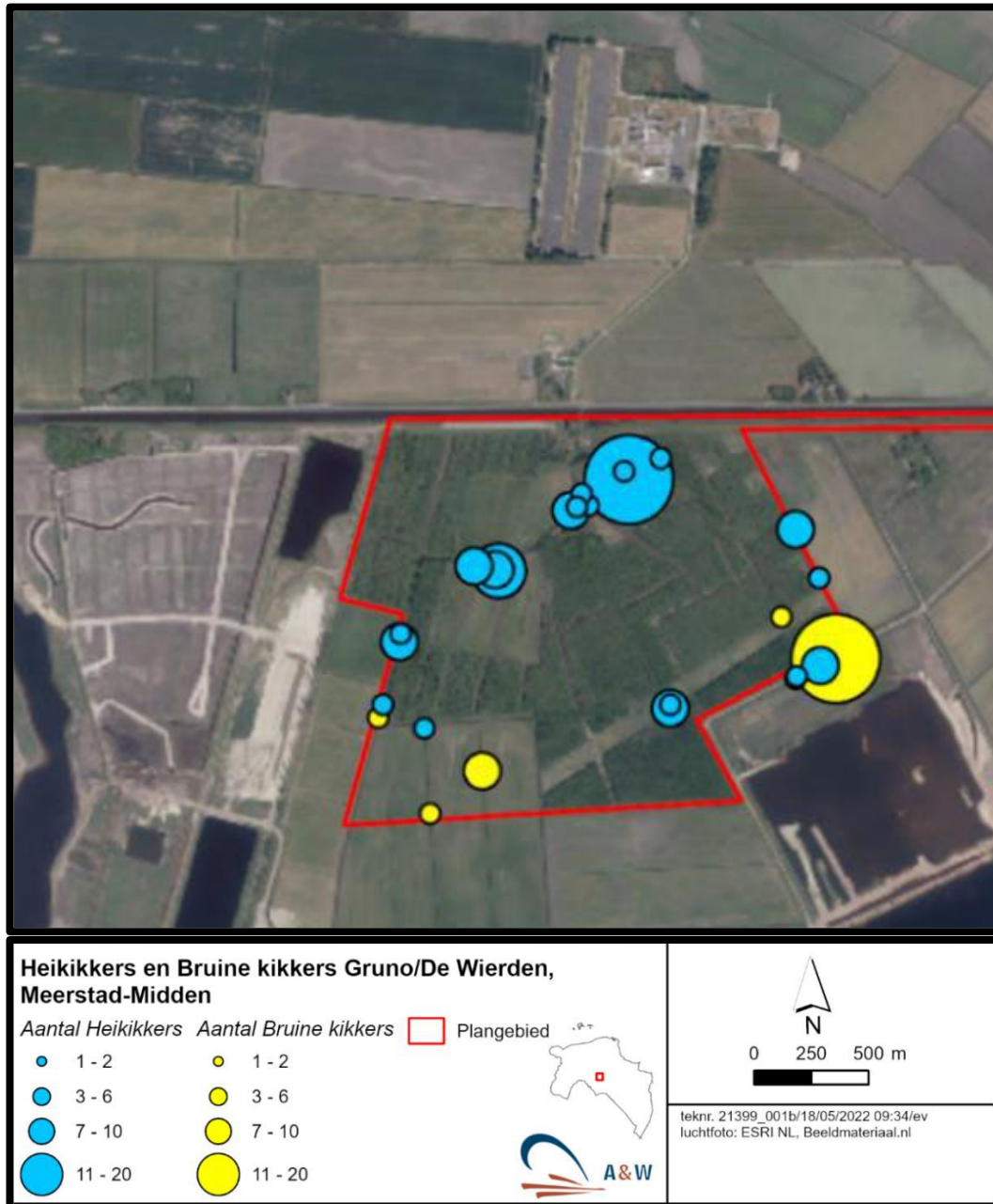
7.2.4 **Amfibieën**

Vrijgestelde soorten

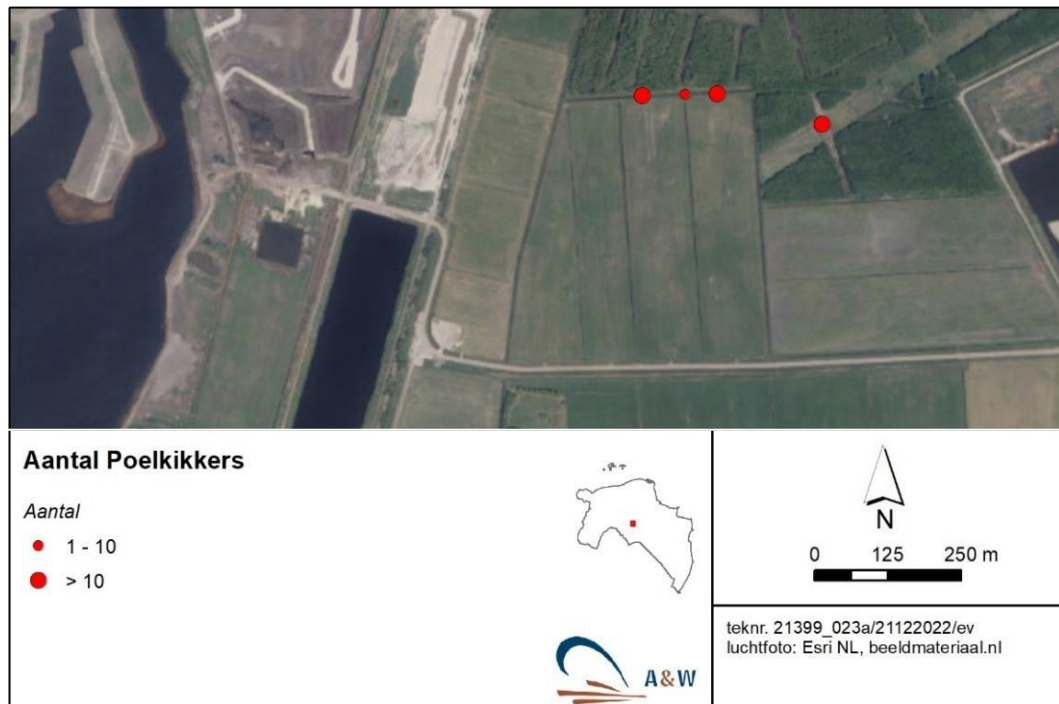
Langs de oevers van de waterlopen kunnen algemeen voorkomende soorten amfibieën worden verwacht zoals groene en bruine kikker. Het nader onderzoek van A&W wijst uit dat kleine watersalamander, meerkikker, middelste groene kikker, bruine kikker en gewone pad in het plangebied voorkomen. Deze amfibieën vallen onder het '*Beschermingsregime andere soorten*'. Het betreft soorten waarvoor geen vergunningplicht geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen en inrichting (vergunningsvrije gevallen). De sloten in het plangebied bieden geschikt voortplantingswater voor deze soorten.

Niet-vrijgestelde soorten

De poelkikker en heikikker zijn in de directe omgeving van het plangebied aangetroffen en kunnen ook in het plangebied in en langs sloten en poelen worden verwacht (NDFF 2024). Uit het nader onderzoek van Altenburg & Wymenga komt naar voren dat de Harkstederbroeklanden als kerngebied voor de heikikker fungeert. In deze omgeving is ook de poelkikker aangetroffen (Terpstra 2022) In onderstaande figuren 7 en 8 zijn de locaties van de waarnemingen weergegeven. De poelkikker en heikikker zijn beschermde soorten van de Habitatrichtlijn bijlage IV en Europees beschermd volgens artikel 11.46, lid1, onder a en e, Bal. Daarom is voor heikikker en poelkikker een vergunningaanvraag nodig.

Figuur 7 Overzicht van waarnemingen van Heikikkers en Bruine kikkers in 2022 (bron: Terpstra 2022).

Figuur 8 Overzicht van waarnemingen van Poelkickers in 2022 (bron: Terpstra 2022).

7.2.5 Grondgebonden zoogdieren

Vrijgestelde soorten

Het plangebied vormt (geschikt) leefgebied van algemeen voorkomende soorten zoogdieren van het 'Beschermsregime andere soorten' waarvoor een vrijstelling geldt voor overtreding van verbodsbepalingen bij ruimtelijke ingrepen. Voorbeelden zijn veldmuis, bosspitsmuis en woelrat.

Uit het cameraval-onderzoek van A&W komt naar voren dat vrijgestelde soorten ree en vos in het plangebied voorkomen (Terpstra 2022). De structuren in het gebied zijn belangrijke rustplaatsen voor de ree. De vos profiteert van opgaande structuren en open gebied als foerageergebied en dispersieroute. Tijdens het muizenonderzoek van Altenburg & Wymenga zijn rosse woelmuis, veldmuis, aardmuis, bosmuis, dwergmuis, bruine rat, bosspitsmuis, huisspitsmuis aangetroffen. Deze soorten zijn eveneens vrijgesteld.

Niet-vrijgestelde soorten

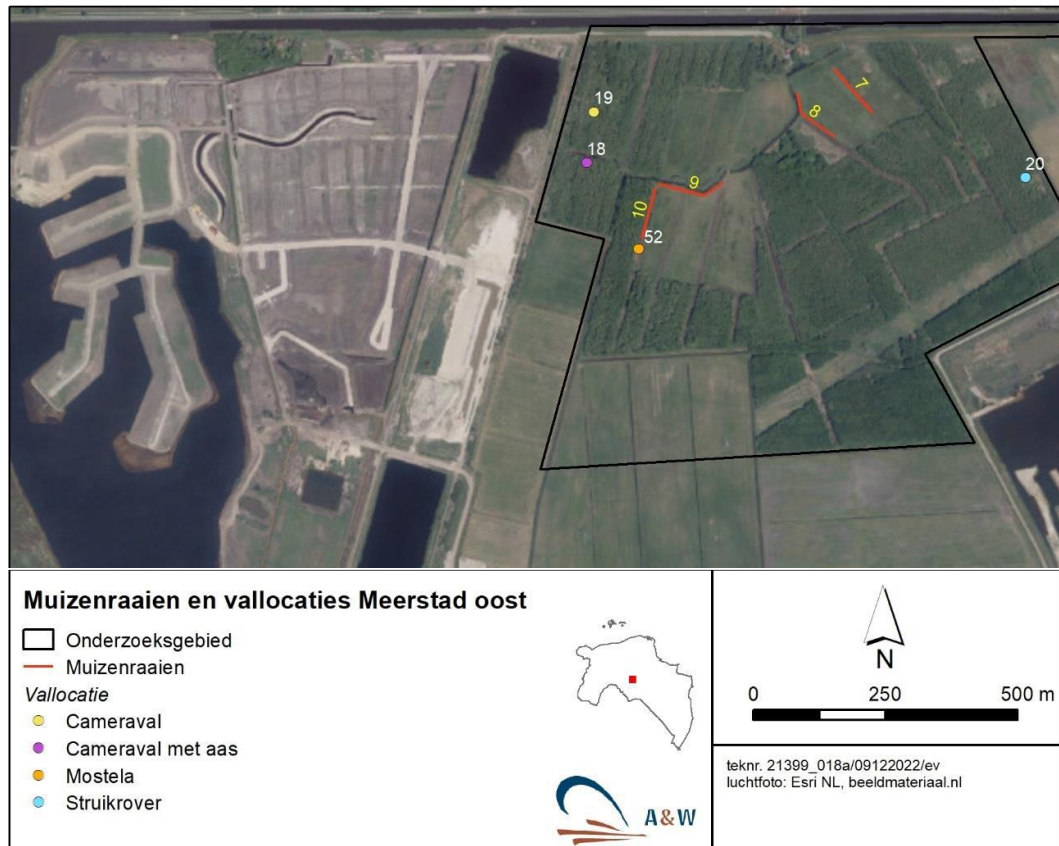
Op grond van verspreidingsgegevens (NDFP 2022) en het veldonderzoek is het plangebied ook geschikt als leefgebied voor waterspitsmuis, kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn, steenmarter) en haas. Deze soorten zijn niet vrijgesteld.

Waterspitsmuis

In het plangebied zijn plas-drasoeveren aanwezig en kruidachtige vegetaties langs slootoevers. Dit is geschikt habitat voor de waterspitsmuis. Nest- en verblijfplaatsen van de waterspitsmuis kunnen daarom niet worden uitgesloten. Altenburg & Wymenga heeft

onderzoek gedaan naar het voorkomen van onder andere de waterspitsmuis en de monitoring van waterspitsmuis in de Harksteder Broeklanden. In de directe omgeving van het plangebied zijn waterspitsmuizen aangetroffen in raainummer 8 en 9 (Terpstra 2022). Zie figuur 9. De grote bosmuis is tijdens het onderzoek niet aangetroffen maar kan zich in de toekomst wel vestigen in het gebied.

Figuur 9 Overzicht van raaien van het muizenonderzoek waarbij in raainummer 8 en 9 de waterspitsmuis is aangetroffen (bron: Terpstra 2022).

Haas

Uit nader onderzoek van A&W zijn waarnemingen van de haas op de cameravallen in de Harksteder Broeklanden. Op de graslanden van het plangebied kunnen ze in lage dichtheden aanwezig zijn. Voortplantingsplaatsen en verblijfplaatsen van de haas kunnen niet uitgesloten worden.

Steenmarter

Tijdens het wildcamera-onderzoek van A&W is een steenmarter in het plangebied waargenomen, mogelijk heeft de soort hier een territorium. Doordat steenmarters zeer mobiel zijn kan het gehele onderzoeksgedebied als functioneel leefgebied van de soorten worden beschouwd. De steenmarter maakt gebruik van lijnvormige ruiger begroeide structuren.

Bunzing en hermelijn

Uit de quickscan komt naar voren dat verblijfplaatsen van kleine marters op grond van de terreinkenmerken (ontbreken van holen en dekking) kunnen worden uitgesloten. Uit het onderzoek van Altenburg & Wymenga zijn bunzing en hermelijn tijdens het wildcamera-onderzoek niet aangetroffen.

Uit gegevens van de NDFF is een waarneming bekend uit 2016 van een dode bunzing langs de N7 bij afslag Meerstad en een waarneming van een levende hermelijn bij de drie Wilgen uit 2019 (NDFF, 2022). Het plangebied is in potentie geschikt voor beide soorten. De soorten kunnen in vergelijkbare gebieden voorkomen als de wezel en steenmarter. In de intensieve landbouwgebieden zijn minder geschikte locaties aanwezig en deze gebieden worden doorgaans door kleine marters gemeden (Westra & Kuiters, 2018). Er wordt verwacht dat beide soorten in zeer lage dichtheden in het onderzoeksgebied zullen voorkomen, waarbij de opgaande begroeiingen in het Grunopark, Driebondsbos en Harksteder Broeklanden het meest van belang zijn. Opgaande begroeiing ontbreekt in het plangebied, mogelijk wordt het plangebied wel sporadisch als foerageergebied gebruikt.

7.2.6 **Vleermuizen**

Verblijfplaatsen

De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied van de quickscan van Waardenburg Ecology is uitgesloten. Er zijn geen bomen en geschikte bebouwing aanwezig.

Uit het nader onderzoek van Altenburg & Wymenga zijn langs de bosrand buiten het plangebied baltsverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis vastgesteld (zie figuur 10). De bosrand biedt wel geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen.

Foerageergebied

Het plangebied maakt waarschijnlijk wel deel uit van het foerageergebied van vleermuizen, met name de waterlopen, gronddepots en de opgaande beplanting langs de randen.

Deze aanname wordt bevestigd door Terpstra (2022) die het plangebied als potentieel foerageergebied voor vleermuizen aanmerkt. Waargenomen soorten zijn onder andere: gewone en ruige dwergvleermuis, laatvlieger en watervleermuis (NDFF 2022). Het meest belangrijke deel van het foerageergebied is naar verwachting de bosrand grenzend aan het plangebied. Deze structuur blijft intact. Ook de oeverlijnen kunnen een functie als foerageergebied hebben voor vleermuizen.

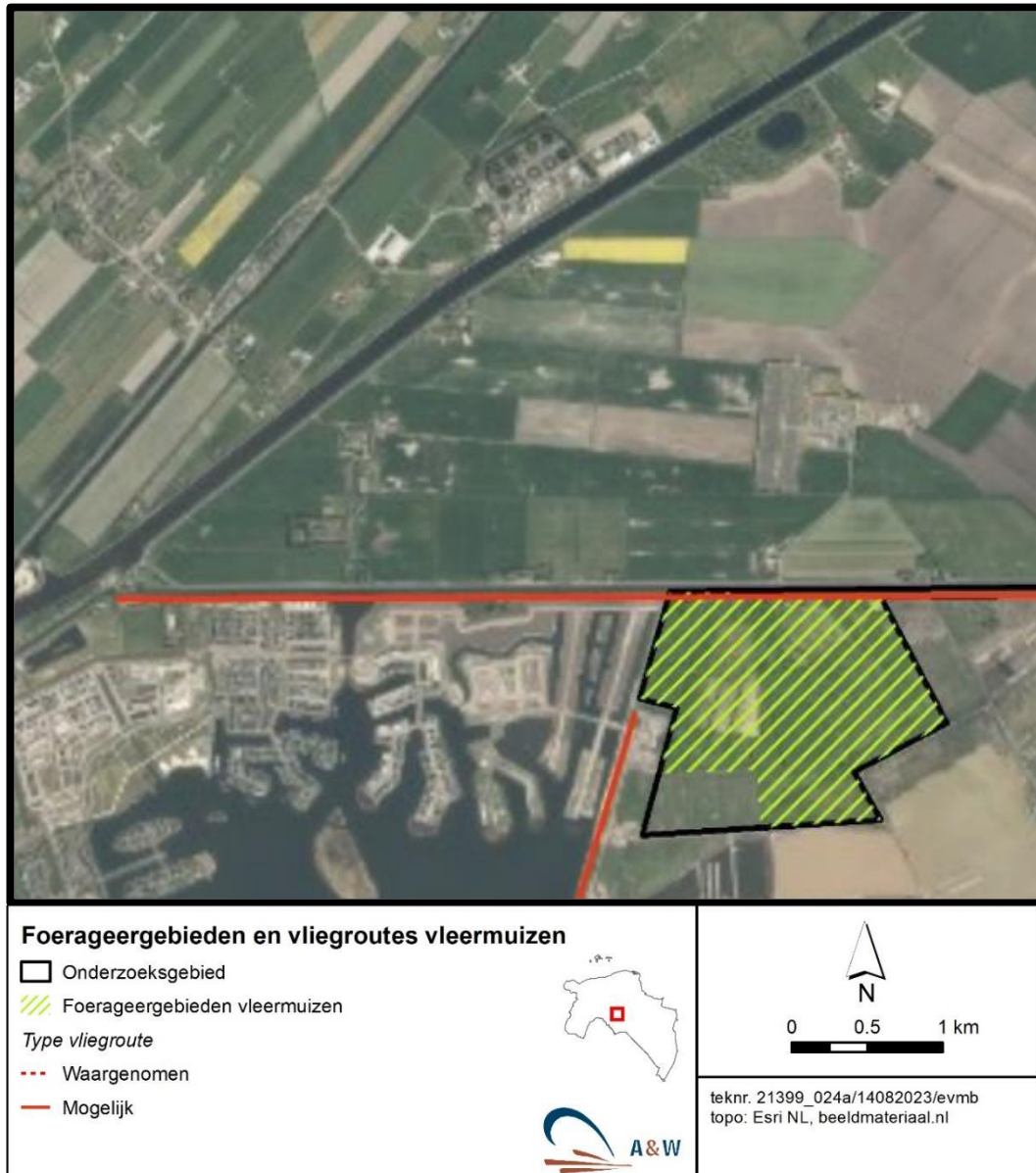

Figuur 10 Overzicht van verblijfplaatsen van vleermuizen in het onderzoeksgebied (bron: Terpstra 2022).

In de Harksteder Broeklanden zijn minder foeragerende vleermuizen aangetroffen dan verwacht. Gewone dwergvleermuizen worden verspreid over het gebied foeragerend aangetroffen. Laatvlieger en rosse vleermuis zijn vooral actief aan de westzijde van het gebied op de grens tussen het bos en de graslanden. Ook licht-mijdende soorten watervleermuis en baardvleermuis zijn hier aantreffen. Ook is dit de enige locatie waar de gewone grootoorvleermuis is waargenomen. In eerdere onderzoeken van Buro Bakker kwam deze hier ook naar voren (Buro Bakker 2019; 2020). De verspreiding van de gewone grootoorvleermuis is waarschijnlijk onderbelicht in dit onderzoek. De eerder bekende verblijfplaatsen in het Driebondsbos en langs de Middelberterplas zijn in 2022 niet terug gevonden. Het is waarschijnlijk dat de soort zich hier nog wel bevindt, aangezien geschikt leefgebied en geschikte verblijfplaatsen nog aanwezig zijn (Terpstra 2022).

Vliegroute

De bosrand maakt deel uit van een mogelijke vliegroute (figuur 11). Deze ligt echter buiten het plangebied. Tijdens het onderzoek van Altenburg & Wymenga zijn vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen vastgesteld. Zie figuur 12.

Figuur 11 Overzicht van de belangrijkste foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen in het onderzoeksgebied (bron: Terpstra 2022).

7.2.7 Vogels

Tijdens het veldbezoek van de quickscan zijn geen nesten van vogels met een jaarrond beschermde nestplaats¹ vastgesteld. De bosgebieden noordoostelijk van het plangebied zijn wel geschikt als broedplek voor jaarrond beschermde nesten. Aan de noordoostzijde van het plangebied is tijdens het broedvogelonderzoek een sperwernest aangetroffen op ca. 60 meter van het plangebied (Terpstra 2022). Ter aanvulling is na inventarisatie van A&W (07-12-2023) gebleken dat het sperwernest niet langer aanwezig is (bron: dhr. H. Groot van Bureau Meerstad). Op grotere afstanden zijn ook nesten van buizerd aangetroffen (Terpstra 2022).

Figuur 12 Noordelijk deel plangebied. De bosrand ligt buiten het plangebied.

Het plangebied vormt wel geschikt broedbiotoop van algemeen voorkomende vogels waarvan de nestplaats niet jaarrond beschermd is. Voor weidevogels is het plangebied niet erg geschikt. Er hebben de afgelopen jaren al diverse werkzaamheden in het plangebied plaatsgevonden en delen worden gebruikt als gronddepot. Hierdoor is het ongeschikt voor weidevogels. Akkervogels kunnen wel voorkomen, al is het gebied daarvoor ook niet erg geschikt, gezien de verstoring van de afgelopen jaren. Tevens vormt het plangebied een deel van het foerageergebied van onder meer torenvalk, sperwer, buizerd en kolgans, alle

¹ Op grond van door het voormalige ministerie van LNV verstrekte handreikingen worden nesten van de volgende soorten als jaarrond beschermde nestplaatsen beschouwd: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief, zwarte wouw.

vier de soorten zijn waargenomen op 9 december 2022. Sperwer, torenvalk en buizerd kunnen in de omgeving van het plangebied tot broeden komen. Het plangebied vormt vanwege de kleinschaligheid en weinig terreinvariatie, geen essentieel onderdeel van het foerageergebied voor torenvalk, sperwer, buizerd en kolgans. Voor deze soorten blijft voldoende alternatief foerageergebied in de omgeving over.

7.3 Effecten van de ingreep

Negatieve effecten op andere beschermde soorten dan die hieronder worden besproken als gevolg van de voorgenomen ingreep zijn uitgesloten. Voor andere beschermde soorten heeft het plangebied namelijk geen betekenis.

7.3.1 Amfibieën

Vrijgestelde soorten

Grond- en graafwerkzaamheden kunnen algemeen voorkomende amfibieën van het 'Beschermsregime andere soorten' treffen. Voor deze soorten geldt een vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en is dus geen vergunning nodig. Het betreft algemeen voorkomende soorten zoals groene kikker en gewone pad (lokaal, regionaal en landelijk) en het aantal dieren dat potentieel gemoeid is met de (lokale) ingreep is beperkt. De gunstige staat van instandhouding van deze soorten is daarom niet in het geding.

Niet-vrijgestelde soorten

Op basis van de eerder uitgevoerde quickscan is de conclusie dat een nader onderzoek naar heikikker en poelkikker nodig is. Ook in de ruimere omgeving van het plangebied komt de heikikker en poelkikker voor (Terpstra 2022; NDFF 2022). Deze soorten zijn niet vrijgesteld. Het doden dan wel aantasten van essentieel leefgebied van deze soorten is een overtreding in het kader van de Omgevingswet artikel 11.46, lid 1 Bal. Voor de heikikker en poelkikker is daarom een nader onderzoek nodig.

7.3.2 Grondgebonden zoogdieren

Vrijgestelde soorten

Grond- en graafwerkzaamheden kunnen algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren van het 'Beschermsregime andere soorten' treffen. Voor de aangetroffen soorten rosse woelmuis, veldmuis, aardmuis, bosmuis, dwergmuis, bruine rat, bosspitsmuis, huisspitsmuis geldt een vrijstelling in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en is dus geen vergunning nodig. Het betreft algemeen voorkomende soorten (lokaal, regionaal en landelijk) en het aantal dieren dat potentieel gemoeid is met de (lokale) ingreep is beperkt. De gunstige staat van instandhouding van deze soorten is daarom niet in het geding.

Niet-vrijgestelde soorten

Waterspitsmuis

De waterspitsmuis is echter niet vrijgesteld en kan in het plangebied voorkomen. Het doden dan wel aantasten van essentieel leefgebied van deze soort is een overtreding in het kader van de Wnb, artikel 3.10. Voor deze soort is een nader onderzoek nodig.

Bunzing en hermelijn

De locaties kunnen deel uitmaken van het foerageergebied van beschermde soorten kleine marterachtigen zoals hermelijn en bunzing. Gezien de aard van het terrein (korte vegetaties, braak, gronddepots is dit geen essentieel deel van het foerageergebied. De bosranden, overhoekbosjes en ruigere terreindelen buiten het plangebied zijn hiervoor geschikter. Tevens ontbreken mogelijkheden voor verblijfplaatsen en is er geen dekking in de vorm van struweel en bosjes aanwezig. In het bos direct naast het plangebied is wel geschikt habitat aanwezig voor deze soorten. Een nader onderzoek naar kleine marterachtigen is daarom aan te bevelen.

Haas

Op de graslanden van het plangebied kunnen hazen in lage dichtheden aanwezig zijn. Voortplantingsplaatsen en verblijfplaatsen van de haas kunnen niet uitgesloten worden. Een nader onderzoek naar de haas is daarom nodig.

7.3.3 **Vleermuizen**

Het plangebied is geen essentieel onderdeel van het foerageergebied voor vleermuizen, vanwege de openheid. De bosrand blijft intact en daarmee ook een mogelijke vliegroute langs het plangebied.

De oeverlijnen wijzigen maar na inrichting ontstaan andere oeverlijnen. Na inrichting zal het plangebied niet minder geschikt als zijn foerageergebied voor vleermuizen. De plannen en werkzaamheden hebben daarmee geen negatief effect op het foerageergebied en de mogelijke aanwezigheid van een vliegroute van vleermuizen.

Het vernietigen of aantasten van essentiële foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen is een overtreding van de BAL art. 11.46 lid 1. Indien niet voorkomen kan worden dat de bossingel in de zomerperiode beschenen wordt met kunstlicht, is nader onderzoek noodzakelijk om vast te stellen of beschermde waarden aanwezig zijn. Om een vergunning aan te kunnen vragen moet tevens het wettelijk belang van de ingreep worden onderbouwd en moeten alternatieven zijn onderzocht.

7.3.4 **Vogels**

Werkzaamheden in het broedseizoen kunnen er toe leiden dat nesten van vogelsoorten die in gebruik zijn beschadigd raken of verlaten worden door de oudervogels als gevolg van verstoring.

Effecten van de voorgenomen ingreep op vogels met een jaarrond beschermd nest zijn uitgesloten. Voor deze soorten heeft het plangebied namelijk geen betekenis. Het sperwernest ten noordoosten van het plangebied (Terpstra 2022) is niet meer aanwezig

waardoor effecten zijn uitgesloten. Effecten als gevolg van de ingreep op buizerdnesten worden vanwege de grote afstanden (>100 meter) eveneens niet verwacht.

Voor het vernietigen van nesten die in gebruik zijn en het verstoren van in gebruik zijnde nesten van vogels zodanig dat broedsels mislukken is geen vergunning mogelijk. Het vernietigen en verstoren van in gebruik zijnde nesten moet worden voorkomen (zie maatregelen hieronder).

7.4 (Specifieke) zorgplicht kwetsbare planten en dieren

Op basis van de NDFF en een habitatgeschiktheidsbeoordeling is beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat er 'kwetsbare of bedreigde soorten'¹ planten of dieren of hun leefgebied binnen de invloedssfeer van de ingreep voorkomen. Deze aanwijzingen zijn er niet. Kwetsbare of bedreigde soorten komen voor zo ver bekend (NDFF) niet voor in de regio en/of het habitat is ongeschikt voor in de regio voorkomende kwetsbare of bedreigde soorten.

Voor enkele algemeen voorkomende beschermde soorten amfibieën en grondgebonden zoogdieren geldt de zorgplicht. Werkzaamheden in het kader van de voorgenomen ingreep kunnen deze soorten treffen. Het gaat om soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt bij ruimtelijke ingrepen. Een vergunning voor die soorten is niet nodig.

In het plangebied geldt de zorgplicht voor de volgende soorten: verschillende algemene muizensoorten, steenmarter, kleine watersalamander, meerkikker, middelste groene kikker, bruine kikker, gewone pad, ree en vos. Dit betekent dat met het bouwrijp maken van het terrein en het dempen van watergangen één richting op gewerkt wordt zodat aanwezige soorten kunnen vluchten naar gebied waar niet gewerkt wordt.

¹ Onder kwetsbare of bedreigde soorten planten en dieren wordt verstaan: geregeld in Nederland voorkomende trekvogelsoorten die niet in genoemd zijn in bijlage I van de Vogelrichtlijn, soorten van bijlage II en V van de Habitatrichtlijn en soorten van de Rode lijsten.

8 Conclusies

Gebiedenbescherming

Voor de voorgenomen ingreep is géén omgevingsvergunning voor een 'Natura 2000-activiteit' nodig. (Significant) nadelige gevolgen voor beschermde gebieden zijn uitgesloten, met mogelijke uitzondering van gevolgen van stikstof. Om de gevolgen van stikstof te kunnen beoordelen is een AERIUS-berekening nodig (zie onder 9 *Nader onderzoek*).

Beschermde gebieden in het kader van Natura 2000 en het Natuurnetwerk Nederland liggen op enige afstand. Het dichtstbij gelegen Natura 2000 gebied (Zuidlaardermeergebied) ligt op ca. 5,5 kilometer afstand. Op grotere afstand liggen Drentsche Aa gebied (ca. 11 km) en Leekstermeergebied (ca. 12 km). het Drentsche Aa gebied is ook stikstofgevoelig. Het dichtstbij gelegen element van het NNN (Middelberter plas) ligt op ca. 1 km afstand. Gezien deze afstanden worden daardoor geen negatieve effecten op beschermde gebieden verwacht

Soortenbescherming

Op grond van het onderzoek wordt het volgende geconcludeerd:

- Voor de volgende beschermde soorten waarvoor de ingreep nadelige gevolgen heeft die niet te voorkomen zijn, betreft het een vergunningsvrij geval en is dus géén omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit nodig: rosse woelmuis, veldmuis, aardmuis, bosmuis, dwergmuis, gewone bosspitsmuis, huisspitsmuis, steenmarter, kleine watersalamander, meerkikker, middelste groene kikker, bruine kikker, gewone pad, ree en vos. Wel geldt hiervoor de zorgplicht.
- Er is nader onderzoek nodig om vast te stellen of de voorgenomen ingreep nadelige gevolgen heeft voor de volgende soorten: heikikker, poelkikker, waterspitsmuis, haas, kleine marterachtigen, vleermuizen (alleen een boomholtencheck) en broedvogels.

(Specifieke) zorgplicht

Er zijn géén aanwijzingen dat er (niet) beschermde kwetsbare of bedreigde soorten planten of dieren of hun leefgebied binnen de invloedssfeer van de ingreep voorkomen. Maatregelen om nadelige gevolgen van de ingreep voor deze soorten te voorkomen of beperken zijn dan ook niet nodig.

Wel geldt de zorgplicht voor algemeen voorkomende soorten zoals algemene muizensoorten, steenmarter, kleine watersalamander, meerkikker, middelste groene kikker, bruine kikker, gewone pad, ree en vos. Dit betekent dat met het bouwrijp maken van het terrein en het dempen van watergangen één richting op gewerkt wordt zodat aanwezige soorten kunnen vluchten naar gebied waar niet gewerkt wordt.

9 Nader onderzoek

AERIUS-berekening

Geadviseerd wordt om een AERIUS-berekening uit te voeren om vast te stellen of sprake is van gevolgen van stikstof voor het Zuidlaardermeergebied (ca. 5,5 km), Drentsche Aa gebied (ca. 11 km) en Leekstermeergebied (ca. 12 km).

Nader onderzoek soorten

Voordat de werkzaamheden mogen worden uitgevoerd is een naderonderzoek voor een flora- en fauna activiteit nodig voor de heikikker, poelkikker, bunzing, hermelijn, waterspitsmuis, haas en vleermuizen (boomholtencheck).

Nabij het plangebied en in de iets ruimere omgeving (< 1 km rondom het plangebied) is de waterspitsmuis aangetroffen, alsmede heikikker en poelkikker (NDFF 2022). Ook in het recent uitgevoerde onderzoek van Altenburg & Wymenga (Terpstra 2022) zijn poelkikker en heikikker op korte afstand van dan wel grenzend aan het plangebied waargenomen (Terpstra 2022). Er is een grote kans dat deze soorten ook in het plangebied voorkomen. Voor deze soorten dient daarom nader onderzoek plaats te vinden en mogelijk een vergunning te worden aangevraagd. Indien de graslanden in voorjaar en zomer niet worden gemaaid, dient ook nader onderzoek naar het voorkomen en gebruik van het gebied door de haas, bunzing, hermelijn en vleermuizen.

De locaties met de geplande werkzaamheden vormen leefgebied voor enkele algemeen voorkomende beschermde soorten amfibieën en grondgebonden zoogdieren. Werkzaamheden in het kader van de voorgenomen ingreep kunnen deze soorten treffen. Het gaat om soorten waarvoor een provinciale vrijstelling geldt bij ruimtelijke ingrepen. Een vergunning voor die soorten is niet nodig.

10 Maatregelen

De volgende maatregelen zijn nodig om nadelige gevolgen voor soorten in het plangebied te voorkomen:

Vleermuizen

- Het aantasten van een essentieel foerageergebied of vliegroute van vleermuizen dient te worden voorkomen. Dit kan door lichtuitstoot op de bossingel langs de noordrand van het plangebied in de zomerperiode te voorkomen door geen bouwlampen te richten op bossingels.
- Indien werkzaamheden 's nachts in de zomerperiode plaatsvinden, dient tijdens de werkzaamheden voorkomen te worden dat de aangrenzende bossingel aan de noordzijde beschenen worden met kunstlicht. Dit kan invloed hebben op foeragerende vleermuizen of op een vliegroute.

Vogels

- Het verstoren en vernietigen van vogelnesten die in gebruik zijn moet voorkomen worden om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Dit kan door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Voor het broedseizoen wordt in het kader van de Omgevingswet geen standaard periode gehanteerd. De lengte en de aanvang van het broedseizoen verschilt per soort. Globaal moet voor het broedseizoen rekening gehouden worden met de periode half maart tot half augustus.
- Indien wel in de broedtijd wordt gewerkt, dient naast de hier boven genoemde werkzaamheden, het terrein te worden onderzocht op het voorkomen van broedgevallen.
- Bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met algemene broedvogels om overtreding van verbodsbepalingen van de Omgevingswet te voorkomen. Dit kan door te werken buiten het broedseizoen. Indien wel in het broedseizoen wordt gewerkt dient de vegetatie ter plaatse van de werkzaamheden en in een straal van ca. 25 meter te worden verwijderd, dan wel kort te worden gemaaid. Indien de werkzaamheden in het broedseizoen worden opgestart dient aanvullend onderzoek plaats te vinden of er broedgevallen van vogels aanwezig zijn, ter plaatse van of in de omgeving van de werkzaamheden.

Zorgplicht

- In het plangebied geldt de zorgplicht voor algemene muizensoorten, steenmarter (foerageer), kleine watersalamander, meerkikker, middelste groene kikker, bruine kikker, gewone pad, ree en vos. Dit betekent dat met het bouwrijp maken van het terrein en het dempen van watergangen één richting op gewerkt wordt zodat aanwezige soorten kunnen vluchten naar gebied waar niet gewerkt wordt.

11 Bronnen

- Informatiekaart Natuur. https://atlas.bij12.nl/WebViewer/index.html?viewer=ikn_pub. Geraadpleegd op 23 februari 2024.
- Buro Bakker, 2019. Ecologisch onderzoek Meerstadwest 2018/19. Rapport P18087, Assen.
- Buro Bakker, 2020. Ecologisch onderzoek Meerstad 2019. Rapport P19062, Assen.
- Balk, A.R., 2023. Nader ecologisch onderzoek diverse soorten te Meerstad. Rapport 23-0161. Waardenburg Ecology, Haren.
- Informatiepunt Leefomgeving. <https://iplo.nl/regelgeving/omgevingswet/geconsolideerde-teksten-omgevingswet/Geraadpleegd> op 29 februari 2024
- Nationale Databank Flora en Fauna. <https://ndff-ecogrid.nl/>. Geraadpleegd op 19 februari 2024.
- Hunink, S. 2023. Voorstel invulling specifieke zorgplicht FF-activiteiten Omgevingswet. LinkedIn bericht 30 oktober 2023.
- Terpstra, M. 2023. Natuurwaardenonderzoek Meerstad e.o. 2022. A&W-rapport 21-399b Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden.

Voor vragen over deze notitie kunt u contact opnemen met J.E. van der Heide.

Akkoord voor uitgave: Teamleider Waardenburg Ecology
ir. G.H. Bonhof

Datum akkoord : 29 februari 2024

Waardenburg Ecology is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Waardenburg Ecology; opdrachtgever vrijwaart Waardenburg Ecology voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Waardenburg Ecology / Bureau Meerstad

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vervaardigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Waardenburg Ecology, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Waardenburg Ecology is een handelsnaam van Bureau Waardenburg BV. Lid van de branchevereniging Netwerk Groene Bureaus. Het kwaliteitsmanagementsysteem is gecertificeerd door EIK Certificering overeenkomstig ISO 9001:2015. Waardenburg Ecology hanteert als algemene voorwaarden de DNR 2011, tenzij schriftelijk anders wordt overeengekomen.

Waardenburg Ecology Oosterweg 127, Haren, 0345 512710
info@waardenburg.eco, www.waardenburg.eco